

УДК 339.923(4-6ЄС):338.22-027.231(477)

DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2024-4-15>

ЕКОНОМІЧНІ МОЖЛИВОСТІ І ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ВСТУПНИХ ПЕРЕГОВОРІВ З ЄВРОСОЮЗОМ

В. А. ШИНКАР

кандидат економічних наук, доцент;

Л. І. ТЕПЛОВА

аспірант,

Державний вищий навчальний заклад

«Ужгородський національний університет»

Анотація. Метою статті є дослідження економічних можливостей і проблем України в умовах реалізації внутрішніх переговорів з Євросоюзом. Особлива увага приділяється аналізу фундаментальних реформ, які є важливими для євроінтеграції України. **Методика дослідження.** У роботі використано метод логічного узагальнення та наукової абстракції. Проведено аналіз останніх досліджень та публікацій щодо виконання Україною обов'язкових критеріїв для вступу до ЄС. **Результати.** Дослідження демонструє, що виконання обов'язкових критеріїв, їх особливості і можливі перспективи у ході перемовин про приєднання до Євросоюзу відповідають євроінтеграційним зобов'язанням України. У статті зазначено, що ситуація, в якій сьогодні перебуває Україна, потребує вирішення не тільки поточних проблем а і післявоєнного планування відбудови країни. **Практична значущість результатів дослідження.** Результати дослідження можуть бути використані для розробки подальших кроків щодо інтеграції України до Європейського Союзу, зокрема щодо посилення реформ і досягнення відповідності стандартам ЄС, що сприятиме економічному відновленню країни.

Ключові слова: Європейський Союз, вступні перемовини з ЄС, інтеграція, воєнна агресія, інвестиційний клімат, конкуренція, податкові зобов'язання, податкова реформа, ринкова модель економіки.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Проблематика дослідження полягає в аналізі ключових аспектів інтеграції України до Європейського Союзу, що є актуальним з огляду на стратегічне прагнення країни стати частиною європейської спільноти. Це питання набуває особливої ваги у контексті адаптації економіки, правової системи та соціальних стандартів до вимог ЄС. Вивчення теоретичних підходів і практичних аспектів процесу є важливим для визначення ефективних шляхів вирішення проблем, що виникають на шляху євроінтеграції. 21 березня 2024 року, Саміт глав держав та урядів ЄС закликав затвердити переговорні рамки, які Європейська комісія підготувала для України та Молдови. Українська переговорна рамка включає 33 глави. Найважливіше значення мають п'ять, які об'єднані у кластер «Fundamentals», або «Засадничі розділи». Це глави за номерами «Судочинство», «Юстиція, свобода, безпека», «Публічні закупівлі», «Статистика» та «Фінансовий контроль». Разом з ними до фундаментальних зараховують критерії за якими немає окремих переговорів, але буде детальний моніторинг, зокрема, стан демократії та держуправління [1]. Процес за фундаментальним кластером визначатиме загальні темпи переговорів.

Щоб забезпечити незворотність прогресу у всіх сферах та повноту і ефективність реформ Єврокомісія продовжить реально відстежувати прогрес і регулярно звітуватиме Європейській раді. Такий підхід передбачає від України проведення всебічних реформ у всіх сферах суспільного життя, а не їх імітацію.

Європейська інтеграція України до ЄС здійснюється в умовах російської воєнної агресії. Цей факт негативно вплинув на економічний і соціальний розвиток нашої країни. Однак під час війни відбулась активізація інтеграційних процесів України в європейській структурі. Вивчення цього факту потребує окремого наукового аналізу.

Початок вступних переговорів України з Євросоюзом передбачає здійснення поглибленого аналізу і порівняння законодавчо-правових, економічних, соціальних вимірів нашої країни з партнерами ЄС. Цей процес займе досить великий проміжок часу, потребує великої аналітичної роботи і є актуальний, як для України, так і для Європейського співробітництва. У липні 2024 року відбулась перша двостороння зустріч Україна-ЄС в межах здійснення офіційного скринінгу відповідності законодавства України праву Євросоюзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Україна переживає складні часи, пов'язані з російською воєнною агресією та історичною можли-

вістю вступу до Євросоюзу. Складність ситуації полягає у тому, що при аналізі існує багато факторів невизначеності і ризику. Мова йде не тільки про поточні проблеми українського суспільства, а і період його післявоєнного відновлення. Окремі аспекти поставлених проблем аналізували такі відомі економісти, як Геєць В.М. розглядає ознаки якості життя воєнного часу в Україні й завдання її повоєнного піднесення [2]; Антонюк В.П., Підричева І.Ю., Ляшенко В.І. досліджують професійно-кваліфікаційні диспропорції ринку праці як перешкоди для структурної трансформації підприємницького сектору України в сучасних і повоєнних умовах [3]; Сидоренко Сергій робить акцент на форми вступних переговорів з Україною [4]; Антонюк Д.А., Антонюк Д.І., Бухаріна Л.М. аналізують розвиток кваліфікаційних центрів в Україні для повоєнного відновлення кадрового потенціалу підприємств [5].

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є аналіз економічних можливостей і проблем України в умовах реалізації внутрішніх переговорів з Євросоюзом.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. 25 червня 2024 року в Люксембурзі міністри з питань Європи усіх держав-членів ЄС та українська урядова делегація оголосили про формальний старт внутрішніх переговорів з Україною. Ця подія має скоріше символічне значення аніж змістовне. Тут не досягаються компроміси й домовленості, але стартує юридичний процес, який має привести до повноцінного вступу нашої країни до Євросоюзу. На початковій стадії переговорів Україна і ЄС повинні завершити скринінг усіх «засадничих глав» (аналіз українського законодавства на відповідність праву Євросоюзу). Далі – сформулювати та погодити з Єврокомісією деякі плани реформ із індикаторами виконання, тобто розділів щодо верховенства права, захисту меншин, функціонування демократичних інститутів, реформування державного управління, тощо.

У Євросоюзі розроблена багатопланова схема встановлення і перевірки індикаторів виконання контрольних показників по інтеграції країни в європейські структури. Такий підхід передбачає, що держава-кандидат не знайде креативний шлях нормального виконання вимог Євросоюзу без проведення реформ по суті. В той же час, передбачена можливість використання переваг євроінтеграції поетапно, ще до повної готовності до вступу в ЄС. Зокрема це стосується «поетапного входження» до окремих політик, ринку та програм Європейського Союзу. По суті, розширення ЄС здійснюється за правилами, які забезпечують гнучкість процесу у разі непередбачуваних подій. Вступні переговори за

своєю природою є відкритим процесом, результатом якого не може бути гарантованим заздалегідь. Тільки успішне виконання вступних переговорів може завершитися входженням України до Євросоюзу.

Курс нашої країни на поглиблення інтеграції з ЄС передбачає визнання європейського права вищим за національне. Подібне рішення вимагало корекції національного законодавства, у тому числі й конституції. Добровільні поступки частиною суверенітету європейських країн дали змогу більш ефективно вирішувати спільні для багатьох проблеми як в економічній, так і у соціальній, оборонній сферах, сферах культури та науки тощо. У цій ситуації необхідно звернути увагу на результати запровадження у світовій економіці рекомендацій «Вашингтонського консенсусу». Це тип макроекономічної політики, який наприкінці ХХ ст. був рекомендований керівництвом МВФ та Світового банку для застосування в країнах, що зазнають фінансової та економічної кризи. Результати політики Вашингтонського консенсусу неоднозначні. Позитивними досягненнями слід вважати зниження інфляції, зменшення зовнішнього боргу і дефіциту бюджету, збільшення інвестиційного капіталу. Негативний вплив проявився у зростаючій нерівності населення, відсутності соціального прогресу, закріпленням іноземних компаній, переважно ТНК, у головних сегментах національної економіки. В кінці травня 2024 року в Берліні відбулась наукова конференція найбільш відомих економістів світу. Був прийнятий Маніфест, в якому центральне місце займала ідея відмови від ліберального Вашингтонського консенсусу у світовій економіці і перехід до більш керованої світової глобалізації [6]. В Україні слід враховувати ідеї, які можуть мати позитивний вплив на проведення політико-економічних реформ. Дана проблема не є предметом нашого дослідження і потребує окремого аналізу.

Процес інтеграції – це завжди певний виклик як для країни-кандидата, так і самого Євросоюзу. За останні роки в європейських дослідницьких центрах було опубліковано ряд досліджень, присвячених майбутній інтеграції України. За розрахунками наукового інституту «Брюгел», загальні річні витрати, пов'язані з інтеграцією України, становитимуть 0,13 відсотків ВВП ЄС. Вступ України може потребувати збільшення євробюджету на 20 %. Однак інтеграція нашої країни в європейські структури позитивно вплине на економічні і політичні можливості ЄС. Мова йде про збільшення загального ВВП Євросоюзу через торгівлю, прямі іноземні інвестиції, збільшення рівня зайнятості, податкових надходжень. З політичної точки зору, Україна посилить ЄС своїм багатостороннім захистом від росії. НАТО та

Євросоюз переосмислює стратегію і завдання для свого військово-оборонного комплексу. У травні 2024 року у Брюсселі відбувся форум оборонних індустрій Україна-ЄС. Прийнято важливе рішення про використання Європейського фонду миру (European Peace Facility) для компенсації витрат країнам Євросоюзу, які купуватимуть озброєння для Сил оборони України від українських виробників [7].

Україна спроможна розширити Європейську логістичну мережу в межах транспортних коридорів Європа-Азія. Блокада росією чорноморських портів призвела до пошуку нових напрямків перевезень української продукції. Прикладом ефективною реалізації поставленого завдання є збільшення перевезень річковим напрямком Дунаю. Вступ України до ЄС позитивно вплине на агросектор, посилить його конкурентоздатність та ефективність як в рамках Євросоюзу так і в Україні.

Економіка України без зовнішньої допомоги функціонувати не зможе. За даними Київської школи економіки, до початку квітня 2024 року, вартість знищеної росіянами інфраструктури становитиме 157,2 млрд дол. За оцінками Світового банку, для відбудови зруйнованих об'єктів необхідно акумулювати 186 млрд дол. протягом десяти років. Наразі в українську економіку найбільше інвестують вітчизняні компанії, та іноземні фірми, що працюють в Україні. Іноземних інвесторів приваблює в нашій країні близькість до кордонів Євросоюзу, і можливості, які відкриваються після вступу України в ЄС. А це великий ринок збуту, низька конкуренція на багатьох вітчизняних ринках, відносно дешева робоча сила тощо. Наприклад компанія Carlsberg (Данія) у 2023–2024 році вклала у виробництво пива і безалкогольних напоїв близько 2 млрд грн. Вироблена в Україні продукція експортувалась у 18 країн світу [8].

17 квітня 2024 року в інвестиційних відносинах Україна-ЄС відбулись позитивні зміни. Почала реалізовуватись програма Ukraine Investment Framework (UIF) – складова частина програми Ukraine Facility, яка передбачає сприяння в залученні передусім приватних інвестицій в українську економіку. Враховуючи воєнний стан запроваджений в Україні, передбачено надання фінансових гарантій інвесторам на суму 7,8 млрд євро. Цей механізм частково покриє ризики масштабних проектів. Крім того, будуть надані гранти змішаного фінансування і технічної допомоги на 1,5 млрд євро. Очікується, що реалізація Ukraine Investment Framework дозволить залучити до 40 млрд євро державних і приватних інвестицій [8]. Зрозуміло, що плани Євросоюзу по інвестуванню української економіки передбачають, що будуть виконуватися основні глави клас-

теру «Fundamentals», а саме реформи в судочинстві, юстиції, публічних закупівель, фінансовому контролю тощо.

Одним із лідерів ресурсу української інтеграції в структури Євросоюзу є цифрова трансформація. В умовах воєнного стану вдалося створити ряд ефективних діджиталізованих інструментів у сфері документообігу, підприємництва, декларування, запровадження електронних реєстрів. По суті, зроблено початок гармонізації національних законопроектів щодо кібербезпеки за європейськими стандартами. У ході подальших реформ української ІТ сфери, необхідно звернути увагу на досвід Естонії. За роки незалежності ця країна відбудувала економіку і стала лідером цифрової трансформації в ЄС. В Естонії ефективно працюють понад 1400 стартапів, що робить її найбільшим хабом інновацій у Центральній та Східній Європі. Держава з високим рівнем освіти, простою, зрозумілою системою оподаткування та майже повністю діджиталізованою системою суспільних взаємовідносин стала одним з лідерів у технологічному світі. Приклад Естонії показує, що країни, які не мають великих запасів природних ресурсів, можуть стати лідерами світової технологічної конкуренції. Потрібно лише створити сприятливі умови для розвитку інновацій [9].

В ході реалізації євроінтеграційної політики України важливе значення набула Угода про «транспортний безвіз». Мова йде про лібералізацію вантажних перевезень, які передбачають транспортування українських товарів в ЄС без спеціальних дозволів. Це економить час, а також розширює доступ українських товарів до європейських ринків. В теперішній час Угода подовжена до кінця червня 2025 року. Для України важливо, щоб «транспортний безвіз» з Євросоюзом набув безтермінового характеру [10].

Одним із основних напрямків реалізації внутрішніх переговорів з ЄС є формулювання митної політики України. Верховна Рада ухвалила закон №10411, який вносить зміни до Митного Кодексу щодо імплементації деяких положень з митних законів Європейського Союзу. Це наближує Україну до більш широкого застосування митного законодавства Європейського Союзу та фактично завершує впровадження основної частини митного права ЄС (EU Acquis) у законодавстві нашої країни. У подальшому наступними масштабними змінами буде прийняття нового Митного кодексу України, який ґрунтується на митному кодексі Євросоюзу [11].

Одним із ключових завдань успішної повоєнної модернізації України і наближення її до правових форм Євросоюзу є проведення комплексної податкової реформи. Традиційно нові державичлени інтегруються в правовий порядок ЄС з

моменту свого вступу, що відповідає принципу негайної дії права Європейського Союзу. Згідно зі статтею 288 Договору про функціонування ЄС, нові держави члени отримують постанови, директиви, рішення, рекомендації та висновки через систему Acquis. Ця система у сфері оподаткування включає два основних елементи: непряме оподаткування, що впливає на вільний рух товарів і послуг на єдиному ринку, та пряме оподаткування, яке в основному залишається під юрисдикцією держав-членів. Окрім цього, діють правила адміністративної співпраці, які сприяють ефективному функціонуванню податкової системи. Наприклад, у сфері непрямого оподаткування ЄС координує та гармонізує законодавство щодо ПДВ та акцизних зборів. Україна розпочала адаптацію системи ПДВ до вимог Євросоюзу. Зокрема, переглядаються стандарти щодо ставок та обсягу податкових зобов'язань. З 1 січня 2024 року підлягають оподаткуванню ПДВ у загальному порядку операції із ввезення на митну територію України медичних виробів та лікарських засобів [12].

Аутсайдерами руху України до Євросоюзу є соціальна політика та зайнятість. Ця сфера перебуває на початковій стадії адаптації до правил та норм законодавства ЄС. Основною причиною такої ситуації є воєнні дії на території України, які зумовлюють багато невизначеностей і ризиків в економіці. Спостерігається напружена ситуація на ринку праці, особливо серед представників робочих спеціальностей, логістів та представників роздрібною торгівлі. Така ситуація зберігатиметься певний час і в повоєнний період на етапі

відбудови країни. Водночас, за прогнозами НБУ, тренд безробіття в Україні буде мати тенденцію до зниження з 14,2 % у 2024 році до 11,9 % у 2025 та 10,6 % у 2026 році і досить швидкому зростанню реальних заробітних плат [13]. У першому кварталі 2024 року середня заробітна плата в Україні збільшилася на 22,5 % порівняно з минулим роком і становила 18903 грн. У секторі інформації та телекомунікації – 49473 грн., в закладах культури – 11063 грн., освіти – 12 649 грн. [14]. Така структура заробітних плат свідчить про серйозні соціальні диспропорції в економіці України.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Кожна країна, яка претендує на членство в Євросоюзі повинна здійснювати політичні і економічні реформи. Для України важливим є наступне.

Формування в рамках переговорної рамки з ЄС основних елементів ринкової системи (захисту прав приватної власності, свободи підприємництва, конкурентного середовища в економіці і політиці, невтручання держави в ціноутворення на конкурентних ринках тощо).

Подальший розвиток України, в умовах війни з росією, пов'язаний з великими невизначеностями і ризиками, які спрогнозувати важко. Тому необхідне прискорення у здійсненні інтеграційних процесів між Україною та Європейським Союзом.

Перспективами подальших наукових досліджень у цьому напрямі може бути аналіз можливих варіантів формування євроінтеграційної моделі України в умовах повоєнного відновлення

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сидоренко С. Києву готують албанський шлях до ЄС. Деталі рішення про формат вступних переговорів з Україною. *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2024/03/13/7181648/> (дата звернення: 10.09.2024).
2. Геєць В.М. Ознаки соціальної якості життя воєнного стану в Україні й завдання її повоєнного піднесення. *Економіка України*. 2024. № 4. С. 3–36.
3. Антонюк В.П., Підоричева І.Ю., Ляшенко В.І. Професійно-кваліфікаційні диспропорції ринку праці перешкода для структурної трансформації підприємницького сектору України в сучасних і повоєнних умовах. *Економіка України*. 2024. № 2. С. 3–32.
4. Сидоренко С. Жовте світло для України: що вирішила Єврокомісія та чи почнуться переговори про вступ до ЄС. *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/11/8/7173147/> (дата звернення: 15.09.2024).
5. Антонюк Д.А., Антонюк Д.І., Бухаріна Л.М. Розвиток кваліфікаційних центрів в Україні для повоєнного відновлення кадрового потенціалу підприємств. *Економіка України*. 2024. № 4. С. 3–35.
6. Дені Родрик. Це знову відбувається. Перед яким вибором ми стоїмо. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/profesor-garvardu-rozproviv-shcho-take-berlinska-deklaraciya-50430810.html> (дата звернення: 15.09.2024).
7. Стефанішина О. Український вимір для Європи. Чому наша країна важлива для Європейського Союзу. *Європейська правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2024/05/9/7185595/> (дата звернення: 01.10.2024).
8. Винокуров Я. Війна – не перешкода. Інвестиції в Україну зростають, але для відновлення замало. Що треба зробити владі? *Європейська правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/04/25/712862/> (дата звернення: 01.10.2024).
9. Пилипів І. Балтійська ІТ-республіка. Як Естонія стала технологічним лідером Європи. *Європейська правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/08/23/718360/> (дата звернення: 01.10.2024).
10. Волокіта В. Уряд подовжив дію транспортного безвізу з ЄС. *Європейська правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/08/23/718415/> (дата звернення: 01.10.2024).

11. Волокіта В. Рада впровадила європейські митні норми і наблизила до нового Митного кодексу. *Європейська правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/08/22/718329/> (дата звернення: 01.10.2024).
12. Про новаті в оподаткуванні в 2024 році. *Державна податкова служба України*. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/746649.html> (дата звернення: 09.10.2024).
13. Волокіта В. НБУ прогнозує зниження безробіття і зростання зарплати у найближчі два роки. *Європейська правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/05/30/714459/> (дата звернення: 09.10.2024).
14. Економічна правда. Середня заробітна плата українця зросла на 22,5 % в першому кварталі – Держстат. *Європейська правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/06/3/714630/> (дата звернення: 10.10.2024).

REFERENCES

1. Sydorenko S. Kyievu hotuiut albanskyi shliakh do YeS. Detali rishennia pro format vstupnykh perehovoriv z Ukrainoiu [Kyiv is being prepared for an Albanian path to the EU. Details of the decision on the format of accession talks with Ukraine]. *European Truth*. Retrieved from <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2024/03/13/7181648/> (accessed September 10, 2024). [in Ukrainian].
2. Heiets, V. M. (2024). Oznaky sotsialnoi yakosti zhyttia voiennoho stanu v Ukraini y zavdannia yii povoiennoho pidnesennia [Signs of the social quality of life under martial law in Ukraine and the task of its post-war recovery] *Ekonomika Ukrainy [Economy of Ukraine]*, 4. 3–36.
3. Antoniuk, V. P., Pidorycheva, I. Iu., Liashenko, V. I. Profesiino-kvalifikatsiini dysproportsii rynku pratsi pereshkoda dlia strukturnoi transformatsii pidpriemnytskoho sektoru Ukrainy v suchasnykh i povoiennykh umovakh [Occupational and qualification imbalances in the labour market are an obstacle to the structural transformation of the business sector of Ukraine in the current and post-war conditions]. *Ekonomika Ukrainy [Economy of Ukraine]*, 2. 3–32.
4. Sydorenko S. Zhovte svitlo dlia Ukrainy: shcho vyrishyla Yevrokomisiia ta chy pochnutsia perehovory pro vstup do YeS [Yellow light for Ukraine: what the European Commission has decided and whether EU accession negotiations will start]. *European Truth*. Retrieved from <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/11/8/7173147/> (accessed September 15, 2024). [in Ukrainian].
5. Antoniuk, D. A., Antoniuk, D. I., Bukharina, L. M. (2024). Rozvytok kvalifikatsiinykh tsestriv v Ukraini dlia povoiennoho vidnovlennia kadrovoho potentsialu pidpriemstv [Development of qualification centres in Ukraine for the post-war restoration of the human resources potential of enterprises]. *Ekonomika Ukrainy [Economy of Ukraine]*, 4. 3–35.
6. Deni Rodryk. Tse zнову vidbuvaetsia. Pered yakym vyborom my stoimo [It's happening again. What a choice we are facing]. *NV*. Available at: <https://nv.ua/ukr/opinion/profesor-garvardu-rozpoviv-shcho-take-berlinska-deklara-ciya-50430810.html> (accessed September 15, 2024). [in Ukrainian].
7. Stefanishyna O. Ukrainyskyi vymir dlia Yevropy. Chomu nasha kraina vazhlyva dlia Yevropeiskoho Soiuzu [The Ukrainian dimension for Europe. Why our country is important for the European Union]. *European Truth*. Available at <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2024/05/9/7185595/> (accessed October 1, 2024). [in Ukrainian].
8. Vynokurov Ya. Viina – ne pereshkoda. Investytsii v Ukrainu zrostaiut, ale dlia vidnovlennia zamalo. Shcho treba zrobyty vladi? [The war is not an obstacle. Investment in Ukraine is growing, but it is not enough for recovery. What should the government do?] *European Truth*. Available at <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/04/25/712862/> (accessed October 1, 2024). [in Ukrainian].
9. Pylypiv I. Baltiiska IT-respublika. Yak Estoniia stala tekhnolohichnym liderom Yevropy [Baltic IT republic. How Estonia became a technology leader in Europe]. *European Truth*. Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/08/23/718360/> (accessed October 1, 2024). [in Ukrainian].
10. Volokita V. Uriad podovzhyv diiu transportnoho bezvizu z YeS [The government extended the transport visa-free regime with the EU]. *European Truth*. Available at <https://www.epravda.com.ua/news/2024/08/23/718415/> (accessed October 1, 2024). [in Ukrainian].
11. Volokita V. Rada vprovadyla yevropeyski mytni normy i nablyzyla do novoho Mytnoho kodeksu [The Rada has implemented European customs standards and brought them closer to the new Customs Code]. *European Truth*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/news/2024/08/22/718329/> (accessed October 1, 2024).
12. Pro novatsii v opodatkuvanni v 2024 rotsi. Derzhavna podatkovna sluzhba Ukrainy. Available at: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/746649.html> (accessed October 9 2024). [in Ukrainian].
13. Volokita V. NBU prohnozuie znyzhennia bezrobittia i zrostannia zarplaty u naiblyzhchi dva roky [The NBU predicts a decline in unemployment and wage growth in the next two years]. *European Truth*. Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/05/30/714459/> (accessed October 9, 2024). [in Ukrainian].
14. Ekonomichna pravda. Serednia zarobitna plata ukraintsia zrosla na 22,5 % v pershomu kvartali – Derzhstat [Ekonomicna Pravda. Average salary of Ukrainians increased by 22.5 % in the first quarter – State Statistics Service]. *European Truth*. Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/06/3/714630/> (accessed October 10, 2024). [in Ukrainian].

Viktor Shynkar, Liudmyla Teplova, State University "Uzhhorod National University". Economic opportunities and problems of Ukraine in the context of accession negotiations with the EU.

Annotation. The purpose of the article is to study the economic opportunities and problems of Ukraine in the context of internal negotiations with the European Union. Particular attention is paid to the analysis of fundamental reforms that are important for Ukraine's European integration. Of particular importance is the fact that Ukraine is implementing significant internal reforms in the context of ongoing Russian military aggression. These conditions make the integration process extremely difficult, making reforms not only a path to EU membership but also a critical component of the country's recovery and future resilience. At the same time, the war has contributed to the intensification of Ukraine's integration processes into European institutions, which requires a separate scientific study. The authors note that the integration process is always a major challenge for both the candidate country and the EU itself. **Methodology of research.** The method of logical generalisation and scientific abstraction was used in the study. The author analyses the latest research and publications on Ukraine's fulfilment of the mandatory criteria for EU accession. **Findings.** The study demonstrates that the fulfilment of the mandatory criteria, their features and possible prospects in the course of negotiations on accession to the European Union are in line with Ukraine's European integration commitments. The article notes that Ukraine's current situation requires not only addressing current problems but also post-war planning for the country's reconstruction. In addition, the study discusses the ongoing reforms of customs and tax legislation, which are being brought in line with EU standards, demonstrating Ukraine's commitment to integration and legal reforms necessary for EU membership. Particular attention was found to be paid to fundamental reforms of the judiciary, public procurement, statistics and financial control, which are key to EU integration in the Fundamental Reforms cluster. These reforms are closely monitored by the European Commission, which underscores their importance in the broader negotiation process. **Practical value.** The findings of the study can be used to develop further steps towards Ukraine's integration into the European Union, in particular, to strengthen reforms and achieve compliance with EU standards, which will contribute to the country's economic recovery.

Keywords: European Union, accession negotiations with the EU, integration, military aggression, investment climate, competition, tax liabilities, tax reform, market economy model.